

XV Olimpiada Języka Polskiego w Niemczech

Finał

Poznań, 23.05.-26.05.2019

Test kompetencyjny

Drogie Finalistki, Drodzy Finaliści!

Przeczytajcie uważnie załączone teksty, a następnie rozwiążcie związane z nimi zadania. Czas na wykonanie testu: **90 minut**. Powodzenia!

KSIĄŻKI

*Książka! Znajdziesz w niej, co zechcesz:
bór odwieczny, morza szum,
zapach ziół na górskiej ścieżce,
tysiąc marzeń, tysiąc dum.*

Lucyna Krzemieniecka

CZĘŚĆ I

Zadanie 1.

(0-2,5)

Ułóż hasło zachęcające młodzież do czytania książek.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2.

(0-3)

Wyjaśnij znaczenie podanych związków frazeologicznych.

połykać książki -

.....

przeczytać od deski do deski -

.....

czytać w kimś jak w otwartej księdze -

.....

Zadanie 3.

(0-3)

Maria Dąbrowska napisała: *Książka i możliwość czytania to jeden z największych cudów naszej cywilizacji*. Czy zgadasz się z tym stwierdzeniem? Sformułuj **tezę** oraz podaj **trzy** argumenty.

Teza:

.....

Argumenty:

.....

.....

.....

.....

CZEŚĆ II

Czesław Miłosz

Ale książki

*Ale książki będą na półkach, prawdziwe istoty,
Które zjawily się raz, świeże, jeszcze wilgotne,
Niby lśniące kasztany pod drzewem w jesieni,
I dotykane, pieszczone trwać zaczęły
Mimo łun¹ na horyzoncie, zamków wylatujących w powietrze,
Plemion w pochodzie, planet w ruchu.
Jesteśmy – mówiły, nawet kiedy wydzierano z nich karty
Albo litery zlizywał buzujący² płomień.
O ileż trwalsze od nas, których ułomne³ ciepło
Stygnie razem z pamięcią, rozprasza się, ginie.
Wyobrażam sobie ziemię kiedy mnie nie będzie
I nic, żadnego ubytku, dalej dziwowisko⁴,
Suknie kobiet, mokry jaśmin, pieśń w dolinie.
Ale książki będą na półkach, dobrze urodzone,
Z ludzi, choć też z jasności, wysokości.*

¹ Łuna – odbłask pożaru lub silnego światła widoczny na horyzoncie; forma *łun* to dopełniacz liczby mnogiej.

² Buzować – palić się dużym płomieniem.

³ Ułomny – tu: mający wady, braki, usterki; będący niedoskonały.

⁴ Dziwowisko – coś, co wywołuje zdziwienie; osobliwość.

Zadanie 1. (0-3)

Co osoba mówiąca myśli o przemijaniu? Zapisz jej **dwie** refleksje. **Nie cytuj.**

Refleksja 1:

.....
.....
.....

Refleksja 2:

.....
.....
.....

Zadanie 2. (0-2)

Wyjaśnij, jak rozumiesz metaforę *książki dobrze urodzone*. Uwzględnij kontekst całego utworu. Swoje objaśnienie potwierdź odpowiednim cytatem z wiersza.

Objaśnienie metafory:

.....
.....

Cytat:

.....

Zadanie 3. (0-1)

Do jakich wydarzeń historycznych – Twoim zdaniem – nawiązuje poeta w przytoczonych słowach?

*Jesteśmy – mówiły, nawet kiedy wydzierano z nich karty
Albo litery zlizywał buzujący płomień...*

.....
.....

Zadanie 4. (0-1,5)

Z wiersza Czesława Miłosza wypisz po jednym przykładzie porównania, wyliczenia i epitetu.

Porównanie:

Wyliczenie:

Epitet:

CZĘŚĆ III

Niezwykłe cenię krótkie, zwarte opowiadania. Postawiłabym je w hierarchii gatunków literackich wyżej. One dają czytelnikowi możliwość specyficznego wglądu. W opowiadaniu bardzo ważna jest pointa, która odwraca albo uwypukla to, co było powiedziane wcześniej. Dobre opowiadanie jest zamkniętą całością, która wywiera na nas całościowy wpływ i to sprawia, że nie jesteśmy już tacy sami. Natomiast powieść jest zawsze procesem psychologicznym, zarówno u tego, kto ją tworzy, jak i u tego, kto ją czyta. To rodzaj bardzo głębokiej, rozłożonej w czasie komunikacji psychologicznej, w której używa się głębokich mechanizmów porozumienia, np. identyfikacji. Rodzaj specyficznego transu¹, w który wpada się, czytając. Człowiek, który nie czyta powieści, nie ma możliwości przeżycia sytuacji bycia inną osobą. Ten, kto czyta, może zmienić na chwilę płeć, narodowość, żyć w innym otoczeniu i doświadczyć zupełnie innych rzeczy. Powieść to niezwykle ważne medium² komunikacji społecznej, które buduje więzi, wzmacnia empatię. Dzięki temu powstaje kultura – przestrzeń języków, obrazów, znaczeń, komunikacji z innymi ludźmi. Dzieci, które czytają powieści, mają okazję zobaczyć świat poprzez inne doświadczenie niż ich własne – dzięki temu wyrastają ludzie wrażliwsi, więksi psychologicznie niż ci, którzy nie czytają.

(Fragment wypowiedzi Olgi Tokarczuk, w: Michał Nogaś, Olga Tokarczuk: *Historię trzeba opowiadać na nowo*. „Tygodnik Powszechny” – dodatek „Conrad”: *Wspólne światy* 2014, nr 1).

¹ *Trans* – zatracenie się w jakiejś czynności.

² *Medium* – to, za pośrednictwem czego są przekazywane lub wyrażane jakieś treści.

Zadanie 1.

(0-1)

Jakie są – zdaniem Olgi Tokarczuk – **cechy** dobrego opowiadania?

.....

.....

.....

.....
.....
.....

Zadanie 2.

(0-3,5)

Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że człowiek, który nie czyta powieści, nie ma możliwości przeżycia sytuacji bycia inną osobą. Swoje stanowisko uargumentuj **w dwóch** zdaniach.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 3.

(0-2)

Na jakie **zalety** czytania powieści przez dzieci wskazuje Olga Tokarczuk? Odpowiedz **jednym** zdaniem. **Nie cytuj.**

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 4.

(0-1)

Wpisz **P** przy stwierdzeniu prawdziwym, **F** - przy stwierdzeniu nieprawdziwym.

Lp.		P/F
1.	Olga Tokarczuk wyżej ceni powieści niż opowiadania.	
2.	Powieść oddziałuje zarówno na swojego autora, jak i na czytelnika.	

CZĘŚĆ IV

Hanna Łochocka

Przyjaciół na całe życie (fragment)

[...]

*Nie trzeba moim być książkowym,
grzbietu nad stołem ciągle schylać,
od kartek nie odrywać głowy
i książki w rękę brać co chwila.*

*Lecz w dzień powszedni czy w niedzielę
sam na sam z książką usiąść sobie,
witać się z nią jak z przyjacielem,
długo się bez niej nie móc obejść.*

*Nie trzeba bać się, że czasami
zmęczy nas książka albo znuży.
Bo ona chce pogadać z nami,
namówić chce nas do podróży,*

*pocieszyć chce, rozśmieszyć nieraz,
chce pożartować, bawić, uczyć
i kolorowy świat otwierać
czarną literą – cennym kluczem.*

Zadanie 1.

(0-1)

Wyjaśnij, kim jest *mól książkowy*.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2.

(0-3,5)

Dlaczego –Hanna Łochocka – wiersz poświęcony książce zatytułowała *Przyjaciel na całe życie*? Odpowiedz **dwoma** zdaniami.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 3.

(0-3,5)

Która książka jest Twoim największym przyjacielem? Podaj jej tytuł. Uzasadnij, podając **dwa** argumenty, dlaczego wybrałeś/wybrałaś właśnie tę książkę.

Tytuł książki:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4.

(0-3,5)

Dlaczego – Twoim zadaniem – litery w książce zostały nazwane przez poetkę *cennym kluczem*? Do jakiego świata klucz ten otwiera drzwi? Rozwiń **w dwóch** zdaniach myśl, która jest zapisana w wierszu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

CZĘŚĆ V

Zadanie 1. (Dłuższa forma wypowiedzi) **(0-14)**

Napisz pracę, w której odpowiesz na pytanie: *Książka i film – konkurenci czy sprzymierzeńcy?*. Uzasadnij swoje stanowisko, podając **trzy argumenty**. Twoja wypowiedź musi zająć co najmniej połowę wyznaczonego miejsca.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

